

Lausunnot, asiantuntijakommentit ja mielipiteet

YVA-ohjelma, EPV:n Energia Oy, energiavarasto, Laihia

[EPOELY/1351/2024](#)

Koosteesta on poistettu oheismateriaalit, linkit ja henkilötiedot.

Korjattu Ilmajoen ympäristölautakunnan lausunto 4.9.2024.

Etelä-Pohjanmaan liitto

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää myönteisenä Suomen ensimmäisen CO2-akkuteknologiaan perustuvan energianvarastointilaitoksen kehittämistä Pohjanmaan alueelle.

Lausunnossaan Etelä-Pohjanmaan liitto ottaa kantaa lähinnä YVA-ohjelmassa esiteltyyn Etelä-Pohjanmaalle sijoittuvaan sähkönsiirron vaihtoehtoon ja maakuntakaavatilanteen huomioimiseen YVA-prosessissa.

Sähkönsiirron vaihtoehdot

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää merkittävänä puutteena sitä, että YVA-ohjelmassa esitetään sähkönsiirron osalta vain yksi tarkasteluvaihtoehto ja esittää uudelleen harkittavaksi myös muiden vaihtoehtojen tarkastelua.

YVA-ohjelman mukaan ”Sähkönsiirtoreitin osalta hankkeen esisuunnitteluvaiheessa tarkasteltiin useita toteutusvaihtoehtoja, joista ympäristövaikutusten arviointiin valittiin sekä teknistaloudellisen toteuttamiskelpoisuuden että ympäristön näkökulmasta paras vaihtoehto”. Etelä-Pohjanmaan liitto huomauttaa, että hankkeen esisuunnitteluvaiheessa tehdyt vaikutusten arvioinnit eivät vastaa YVA-prosessissa tehtyä eri vaihtoehtojen arviointia, johon myös hankkeen vaikutusalueen osallisilla on mahdollisuus lausua mielipiteensä. YVA-lain 16 §:n mukaan ”arviointiohjelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista vaihtoehdoista” ja 19 §:n mukaan arviointiselostuksen puolestaan kuvauksen ”hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista”.

Sinällään Etelä-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että jo alustavissa vaihtoehtotarkasteluissa on pyritty lieventämään mm. Ilmajoen Alajoen valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle kohdistuvia vaikutuksia, mutta myös muut vaihtoehtoiset tarkastelut jäävät nyt YVA:n ulkopuolelle.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää valitettavana, että rasitteet uuden voimajohdon rakentamisesta kohdistuvat Ilmajoen ja Seinäjoen kuntiin, vaikka itse hankealue ei sijaitse kuntien alueella. Ilmajoen ja Seinäjoen kuntien alueelle on suunnitella useita uusia voimajohtolinjoja.

Sähkönsiirron vaikutukset

YVA-ohjelmassa on esitelty hankkeen keskeisimpiä tähän mennessä tunnistettuja vaikutuksia. Ohjelman mukaan ”arviointissa keskitytään tarkastelemaan ennalta keskeisimmiksi tunnistettuja vaikutuksia, joita ovat vaikutukset maankäyttöön ja maisemaan, laitoksen rakentamisen aikaiset pöly-, melu-, värinä- ja liikennevaikutukset sekä onnettomuus- ja poikkeustilanteiden vaikutukset”.

Vaikutuksissa maankäyttöön ja maisemaan on YVA-ohjelmassa tunnistettu seuraavaa: ”energiavarasto muuttaa nykyään metsäisen rakentamattoman alueen teolliseksi alueeksi. Ilmajohtona toteutettava voimalinja vaikuttaa maisemaan erityisesti Alajoen lakeusmaiseman alueelle yksin ja yhdessä muiden alueen voimalinjojen kanssa”.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää hankkeen keskeisinä vaikutuksina myös pitkän (n. 32 km) ilmajohtona toteutettavan sähkönsiirron vaikutuksia siirtolinja-alueen metsätalouteen, maatalouteen ja metsäluontoon. Lisäksi sähkönsiirtolinja aiheuttaa rasitteen ja rajoitteita alueella oleville maanomistajille. Liiton mukaan YVA-

ohjelmassa painottuu verrattain vähäisesti vaikutusten arviointi suhteessa maa- ja metsätalouselinkeinoin, vaikka sähkönsiirtovaihtoehto on pitkä ja sillä on näihin elinkeinoin keskeisesti vaikutuksia. (ks. myös yhteisvaikutuksiin annettu lausunto)

Etelä-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan sähkönsiirtolinjojen vaihtoehtotarkastelun laajentamista tukee myös se, että hankkeen suunniteltu sähkönsiirto aiheuttaa osin merkittävämpiä ja laajemmalle ulottuvia vaikutuksia kuin itse energiavaraston toteuttaminen.

Yhteisvaikutukset

YVA-ohjelman mukaan ”itse energiavarastolaitoksen osalta lähialueella ei ole tunnistettu sellaisia hankkeita tai suunnitelmia, joilla olisi yhteisvaikutuksia energiavaraston kanssa”. Sen sijaan ”hankkeeseen liittyvän sähkönsiirtoreitin osalta mahdolliseksi yhteisvaikutuksiksi on tunnistettu voimalinjan mahdolliset maisemaan kohdistuvat yhteisvaikutukset lähialueilla olemassa olevien sekä suunniteltujen sähkönsiirtolinjojen kanssa”.

Myös Etelä-Pohjanmaan liitto pitää hankkeessa tunnistettuja maisemaan kohdistuvia yhteisvaikutuksia hankkeen kannalta keskeisinä. Liiton mukaan arvioinnissa tulee tämän lisäksi huomioida eri hankkeiden yhteisvaikutukset metsätalouteen, maatalouteen ja metsäluontoon, mm. peltoviljelyn harjoittamiseen, metsätalouden poistumiseen ja metsäelinympäristöjen pirstoutumiseen. Eri hankkeissa suunniteltujen sähkönsiirtolinjojen rasitteet ja rajoitteet kohdistuvat osin samoille maanomistajille.

Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo yleisesti, että tällä hetkellä uusiutuvan energian hankkeiden edellyttämien sähkönsiirtoyhteyksien kokonaissuunnittelu ja yhteisvaikutusten arviointi on haasteellista ja osin puutteellista. Tämän vuoksi Etelä-Pohjanmaan liitto pitää välttämättömänä, että hankkeen yhteisvaikutusten arvioinnin yhteydessä olevaan karttaan 20-1 lisätään hankkeen läheisyyteen suunniteltujen tuulivoimahankkeiden lisäksi kaikki lähialueen muut energiahankkeet (etenkin aurinkovoima) ja niiden suunnitellut sähkönsiirtoreitit, sekä olemassa olevat ja rakenteilla olevat voimajohdot. Kartta, joka sisältää sekä energiahankkeet että lähialueille sijoittuvat olemassa olevat ja suunnitellut sähkönsiirtoyhteydet, tukee yhteisvaikutusten arviointia huomattavasti nykyistä paremmin.

Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös rakenteilla oleva Seinäjoki – Niinistöneva voimajohtolinja.

Energiavaraston sijoittuminen

Etelä-Pohjanmaan liitto kiinnittää huomiota energiavaraston sijoittumiseen. YVA-ohjelmassa ei tuoda esiin perusteluja itse hankealueen sijoittumiselle juuri tälle sijainnille, muuten kuin maanomistusolojen (EPV Aluevarannot Oy) kannalta. Sähkönsiirtovaihtoehdon sijoittumista ja vaihtoehtojen puuttumista sen sijaan perusteellaan jonkin verran.

YVA-ohjelman mukaan varaston sijoittuminen ei liity esimerkiksi lähialueella käynnissä oleviin tuulivoimahankkeisiin. Ohjelman mukaan ”energiavarasto toteutetaan itsenäisenä hankkeena, joka ei ole suoraan liity muihin hankkeisiin. Varastoitava sähkö otetaan valtakunnallisesta sähköverkosta, eikä sen toiminta ole sidoksissa esimerkiksi tietyn tuuli- tai aurinkovoimahankkeen tuotantoon”.

Liiton näkemyksen mukaan energiavaraston sijainti ei ole optimaalisin ottaen huomioon pitkän sähkönsiirtotarpeen.

Voimassa oleva maakuntakaava

YVA-ohjelmassa on tuotu hyvin esiin hankkeen ja siihen liittyvän sähkönsiirron sijoittuminen suhteessa Etelä-Pohjanmaan voimassa oleviin maakuntakaavoihin. Hankkeen maakuntakaavoihin kohdistuvista vaikutuksista merkittävimpiä ovat Kyrönjokilaakson kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeälle alueelle

voimajohtolinjasta kohdistuvat vaikutukset. Maakuntakaavassa osoitettuun alueeseen kuuluu Ilmajoen Alajoen valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (Valtioneuvosto 2021).

Vireillä oleva maakuntakaava

Etelä-Pohjanmaalla on vireillä maakuntakaavan uudistaminen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on edennyt kaavan ehdotusvaiheeseen, jonka julkinen kuuleminen järjestettiin huhti-toukokuussa 2024. Tavoitteena on, että maakuntavaltuusto hyväksyy uuden maakuntakaavan syyskuussa 2024. Voimaan astuessaan uusi kaava korvaa aiemmat kokonais- ja vaihemaakuntakaavat.

Energiavarastohankkeen suunnittelussa on keskeistä huomioida Etelä-Pohjanmaan vireillä olevan maakuntakaavan ajankohtainen tilanne.

YVA-ohjelmassa on huomioitu vireillä olevan maakuntakaavan kaavamerkinnot. Karttamerkintöjen lisäksi maakuntakaavan liittyä koko maakuntaa koskevia suunnittelumääräyksiä, jotka täytyy myös huomioida hankkeen jatkovalmistelussa ja arvioitaessa vaikutuksia suhteessa maakuntakaavaan.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaehdotuksessa annetaan koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys sähkönsiirtoon liittyen: *Sähkönsiirtolinjojen toteutuksessa ei tule aiheuttaa merkittäviä haittavaikutuksia kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaisiin alueisiin eikä virkistys-, luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueisiin. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden, asutuksen sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Määräys koskee vähintään 110 kV voimajohtoja. Energiantuotantoalueiden ja energian varastointialueiden suunnittelussa on ensisijaisesti selvitettävä mahdollisuus toteuttaa sähkönsiirto kokonaan tai osittain maakaapelein. Muutoin liittäminen sähköverkkoon on pääsääntöisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon toimijoiden kanssa.*

Lisäksi maakuntakaavaehdotuksessa on ekologisiin yhteyksiin liittyvä suunnittelumääräys: *Maankäytön suunnittelussa on tunnistettava alueen ekologiset yhteydet ja turvattava ne tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Tunnistettujen ekologisten yhteyksien alueella olevat nykyiset maa- ja metsätalousalueet tulee lähtökohtaisesti säilyttää maa- ja metsätalouksikäytössä.*

YVA-ohjelman mukaan ”hankealue nivoutuu osaksi Etelä-Pohjanmaan laajoja yhtenäisiä metsäalueita. Hankkeen vaikutukset ekologisiin verkostoihin arvioidaan asiantuntija-arviona. Arvioinnin pohjana käytetään mm. maakuntakaavojen ekologisten verkostojen tarkastelua ja muuta karttatarkastelua esimerkiksi metsän peitteisyydestä.” Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen (2022) mukaan hankkeen sähkönsiirtolinja sijoittuu etenkin alkuosastaan laajalle yhtenäiselle metsä- ja suoalueelle. Sähkönsiirtolinja sijoittuu osin samalle alueelle selvityksessä tunnistetun maakunnan keskeisen ekologisen yhteyden kanssa. Selvityksen tuloksia voidaan hyödyntää osana hankkeen vaikutusten arviointia mm. tunnistettaessa alueen ekologisia yhteyksiä. Etelä-Pohjanmaan liitto voi luovuttaa selvityksen paikkatietoaineistot vaikutusten arviointiin.

Muita huomioita

- Kuvasta 10-1 puuttuu Kärmesojanmaan luonnonsuojelualue Kylkisolonnevan suoalueen länsipuolella
- Kuvassa 11-7 esitetään maakuntakaavaehdotuksen viranomaiskuulemisen vaihe, kun taas tekstissä viitataan kaavaehdotuksen julkiseen kuulemiseen. Kartta tulee päivittää vireillä olevan maakuntakaavan uusimpaan vaiheeseen, joka aikataulun puolesta voi olla jo hyväksytty maakuntakaava.
- kappaleen 12.2. lause ”Arvioinnissa huomioidaan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 ja 2050 (ehdotus) väliset muutokset arvokkaiden maisema-alueiden ja kulttuuriympäristön kohteiden merkinnöissä ja rajauksissa” on virheellinen ja tulee muuttaa muotoon ”Arvioinnissa huomioidaan

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2005 ja 2050 (ehdotus) väliset muutokset arvokkaiden maisema-alueiden ja kulttuuriympäristön kohteiden merkinnöissä ja rajauksissa”. Huomiona ko. arviointiin liitto toteaa, että maakuntakaavassa osoitettavat valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat rajauksiltaan samat kuin valtioneuvoston päätöksessä arvokkaista maisema-alueista (2021).

Ilmajoen kunta, ympäristönsuojeluviranomainen

Ilmajoen kunnan ympäristölautakunnan delegointipäätöksen perusteella ympäristöinsinööri antaa ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnot. Viranhaltijan harkintaan perustuen myös lautakunta voi toimia lausunnon antajana.

Hankkeessa suunniteltu energiavarasto sijoittuisi Laihian kunnan alueelle. Ilmajoen kunnan alueelle ympäristövaikutuksia syntyisi lähinnä voimajohtolinjan sijoittumisesta kunnan alueelle. Kunnan pohjoisosissa voimajohtolinja sivuasi joitakin luontokohteita, ja Munakan alueella linjaus kulkisi melko läheltä asutusta. Hankealue kulkee maankuntakaavaan merkityn valtakunnallisesti arvokkaan Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman lävitse ja sivuaa linnustollisesti arvokkaita muuttoalueita. (FINIBA, MAALI). Myös muiden toimijoiden hankkeissa on suunniteltu mahdollisia voimajohtohankkeita alueelle.

Maakaapelointia oli arviointiohjelmaa suunniteltaessa tarkasteltu, mutta se oli hylätty mm. maakaapelireitin haastavuuteen, linjan huoltovarmuuteen ja korkeisiin kustannuksiin liittyvien syiden perusteella. Lyhin johtoreitti, joka olisi kulkenut nykyisen Seinäjoki-Tuovila 400 + 110 kV voimajohdon rinnalla, niin ikään hylättiin ennakkoneuvotteluiden perusteella. Toimijoiden suunnittelemat voimajohtolinjaukset aiheuttavat kohtalaisen suuria maankäyttöpaineita alueelle. Siksi VE1:n yhteydessä olisi vähintään peltoalueiden osalta syytä tarkastella 110 kV:n voimalinjan toteuttamista ainakin osittain myös maajohtona.

Arviointiohjemassa esitetyt selvitystarpeet alueen ympäristöarvoista ja maankäyttötiedoista lienevät riittäviä. Koska kyse on osittain uudesta johtolinjasta, hankkeen vaikutuksia luonnonolosuhteisiin, maisemaan ja maankäyttöön sekä ihmisten elinolosuhteisiin ja elinkeinoihin tulisi aineiston perusteella arvioida mahdollisimman kattavasti.

Laihian kunta

Laihian kunta pitää hyvänä asiana, että erilaisia sähkönsiirron johtoreittien toteutusvaihtoehtoja on selvitetty, mukaan lukien maakaapelointi.

Laihian kunta näkee tärkeänä, että hankkeesta toteutetaan havainnekuvia erityisesti Sutikan alueen suunnasta, jossa sijaitsee paljon vapaa-ajan rakennuksia.

EPV:n hankealue sijaitsee Ilmatar Laihia Oy:n tuulivoimapuiston suunnittelualueella (Taaborinvuori-Miiluhaudanmäki-Jokiperä). Pällekäisyyden vuoksi Ilmattarelta tulee saada suostumus alueen tulevaa kaavoitusta silmällä pitäen, sillä Laihian kunta on vuonna 2023 tehnyt kaavoituksen käynnistämissopimuksen Ilmattaren kanssa heidän suunnittelualuettaan koskien.

Kokonaisuutena YVA-ohjelma on hyvin ja kattavasti laadittu, eikä Laihian kunnalla ole edellä mainittujen lisäksi muuta lausuttavaa.

Luonnonvarakeskus

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankkeessa suunnitellaan tehtäväksi voimajohtojen alueelle metsäkanalintujen soidinselvitys ja pesimälinnustoselvitys.

Eläinlajistoon vaikutuksia energiavaraston toiminnasta syntyy elinympäristöjen pirstoutumisen lisäksi, kun melu ja häiriö mm. liikenne alueella lisääntyy. Muutoin vaikutuksia saattaa syntyä onnettomuus- ja poikkeustilanteissa.

Uuden maastokäytävän osalta vaikutukset riistaan voivat liittyä mm. Liikkumisen vaikeutumiseen, helpottumiseen, resurssien saatavuuteen, elinympäristön pirstaloitumiseen, reunavaikutuksiin ja erilaisen häiriön lisääntymiseen. Yhteisvaikutuksia arvioidessa tulee huomioida, että voimajohtoja ja uusiutuvan energian tuotantoalueita tulee rakentumaan alueelle merkittävästi.

On tärkeää, että direktiivilajien asuttamilla alueilla otetaan huomioon tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin ja Natura-alueita mahdollisesti heikentäviin vaikutuksiin. On myös syytä huomioida, että toiminnallisen luontokadon myötä elinympäristöön rakentuvat erilaiset lineaarirakenteet (mm. tiet ja sähkölinjat), voivat muuttaa petosaalisidynamiikkaa.

Luke huomauttaa, että luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Lisäksi on hyvä huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Soidinpaikkojen sijainnit tulisi ottaa huomioon reitin sijoittelussa. Kanalintujen soitimet saattavat häiriintyä, jos voimalinja rakennetaan liian lähelle soidinpaikkoja. Esimerkiksi metso on herkkä häirinnälle. Hankkeen vaikutuksia voidaan lieventää esim. ajoittamalla rakennusvaiheen työt soidinajan ja lintujen pesimä- ja/tai muuttoajan ulkopuolelle. Lisäksi Luke suosittelee huomiomerkitöjen lisäämistä niille kohteille, joiden läheisyydessä on muutonaikaisia levähdysalueita.

Lausunnon tiivistelmä

Riistalajiston osalta hankkeen vaikutuksia voidaan lieventää esim. Ajoittamalla rakennusvaiheen työt soidinajan ja lintujen pesimä- ja/tai muuttoaikojen ulkopuolelle. Sähkönsiirron osalta Luke suosittelee huomiomerkitöjen lisäämistä niille kohteille, joiden läheisyydessä on muutonaikaisia levähdysalueita. Uuden maastokäytävän osalta vaikutukset riistaan voivat liittyä mm. liikkumisen vaikeutumiseen, helpottumiseen, resurssien saatavuuteen, elinympäristön pirstaloitumiseen, reunavaikutuksiin ja erilaisen häiriön lisääntymiseen. Luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Lisäksi on hyvä huomioida, että yhden vuoden aineisto (erityisesti metsäkanalintujen osalta) on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Yhteisvaikutuksia arvioidessa tulee huomioida, että voimajohtoja ja uusiutuvan energian tuotantoalueita tulee rakentumaan alueelle merkittävästi.

Pohjanmaan museo

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää Pohjanmaan alueellisen vastuumuseon lausuntoa Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma) koskien energiavarastoa Laihialle.

Kokonaisuudessa energiavarasto käsittää kahdeksan CO₂-akkuyksikköä. Laitoksen kokonaispinta-ala on noin 42 hehtaaria. Energiavarasto liitetään Seinäjoen sähköasemalle 31,9 km pituisella 110 kV:n voimalinjalla. Voimalinja toteutetaan ilmajohtona.

Energiavarastohanketta suunnitellaan Laihian Jokiperään Klipinnevalle Ritarin Hautamaan alueelle. Alue on tällä hetkellä rakentamatonta metsäpeitteistä kalliomaata. Kahdeksan yksikön laitoksen kokonaispinta-ala on

noin 42 hehtaaria. Yhden kaasuväestön pinta-ala on noin 4,15 hehtaaria (451 metriä > 92 metriä) ja korkeus noin 45 metriä.

Valittu sähkönsiirtoreitti kulkee reittiä Ritarin Hautamaa-Peräkylä-Vittinki-Alakylä. Siirtoreitti on noin 31,9 kilometrin pituinen ilmajohto, joka sijoittuu Laihian, Ilmajoen ja Seinäjoen kuntien alueille. Liittyminen kantaverkkoon tapahtuu Fingrid Oyj:n Seinäjoen sähköasemalla. Voimajohdon tarkka reitti ja rakenteet tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Hankkeessa laaditaan maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys hankealueelta ja sähkönsiirtoreitiltä. Energiaväestön ja voimalinjan vaikutuksia rakennettuun ympäristöön ja maisemaan arvioidaan näkymäalueanalyysien ja valokuvasovitteiden avulla. Maisemavaikutusten osalta alustava arvio tarkemmin tutkittavan vyöhykkeen laajuudesta on noin 2 km laitoksesta ja 1 km voimajohdosta. Tätä etäämmälle kohdistuvat mahdolliset vaikutukset kuvataan yleispiirteisemmällä tarkkuudella. Vaikutukset arkeologisiin kulttuuriympäristökohteisiin arvioidaan 500 metrin säteellä hankealueesta ja suunnitelluista sähkönsiirron rakenteista.

Aluevastuumuseon kommentit

Aluevastuumuseo on tutustunut hankkeen YVA-ohjelmaan, eikä museolla ole lisättävää siihen.

Pohjanmaan pelastuslaitos

Olen tutustunut www.ymparisto.fi internet-sivuilla oleviin asiakirjoihin ja totean Pohjanmaan pelastuslaitoksen lausuntona seuraavaa:

Velvoite sammutusjätevesien hallintaan ei ole tunnistettu ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa. Pelastusviranomaisen kehottaa huomioimaan riskinarvioinnissa ja varautumissuunnitelmassa myös sammutusjätevesien hallinnan.

Seinäjoen museot

YVA-ohjelman mukaan hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa keskitytään tarkastelemaan ennalta keskeisimmiksi tunnistettuja vaikutuksia, joita ovat vaikutukset maankäyttöön ja maisemaan, laitoksen rakentamisen aikaiset pöly-, melu-, värinä- ja liikennevaikutukset sekä onnettomuus- ja poikkeustilanteiden vaikutukset. Lisäksi arvioidaan mm. vaikutuksia luontoon, kulttuuriympäristöön ja yhteisvaikutuksia muiden lähialueiden hankkeiden kanssa. YVA-menettelyn yhteydessä teetetään maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys hankealueelta ja sähkönsiirtoreitiltä, sisältäen näkymäalueanalyysin ja valokuvasovitteen, sekä arkeologinen inventointi. Museo katsoo, että kulttuuriympäristö on otettu teetetävien selvitysten kannalta pääosin hyvin huomioon. Etelä-Pohjanmaan alueen maiseman ja kulttuuriympäristön maakunnalliset arvokohteet ja -alueet tulee kuitenkin päivittää vastaamaan maakuntakaavan 2050 tilannetta. Taulukossa 12-2 ei nyt muun muassa huomioida maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi esitettyjä Könnin kulttuuriympäristöä Ilmajoella, eikä Niemistöntien ja Heikkiläntien kulttuuriympäristöä Seinäjoella. YVA-menettelyssä tulee huomioida sähkönsiirron johtolinjan osalta myös sen läheisyydessä sijaitsevat maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat kulttuuriympäristön kohteet.

Maisemavaikutusten osalta alustava arvio tarkemmin tutkittavan vyöhykkeen taajuudesta on noin 2 km laitoksesta ja 1 km voimajohdosta. Tätä etäämmälle kohdistuvat mahdolliset vaikutukset kuvataan yleispiirteisemmällä tarkkuudella. Vaikutukset arkeologisiin kohteisiin arvioidaan 500 metrin säteellä hankealueesta ja suunnitelluista sähkönsiirron rakenteista. Museo pitää vaikutusalueiden rajauksia maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta riittävän laajoina. Museolla ei ole vaikutusten arviointi-/vaihtoehtojen

vertailumenetelmästä huomautettavaa. Siinä otetaan huomioon hankkeen suorat ja epäsuorat vaikutukset rakentamisen ja toiminnan aikana sekä toiminnan päättymisen jälkeen.

YVA-ohjelman kohdan 12. 3 perusteella hankkeen arkeologinen selvitys laaditaan varsin perusteellisesti, monipuolista lähdeaineistoa ja inventointimethodiikkaa hyödyntäen, mikä mahdollistaa arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten luotettavan arvioinnin YVA-menettelyn edetessä. YVA-ohjelmasta ei käy ilmi arkeologisen selvityksen laatijaa tai tämän pätevyyttä, joten museo muistuttaa, että selvitys on teetettävä Museoviraston hyväksymällä arkeologian alan toimijalla (ks. Lista arkeologisia tutkimuspalvelulta tarjoavista toimijoista Museoviraston nettisivuilla), ja inventoinnissa on noudatettava Museoviraston laatimia Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita. Inventointiraportissa on oltava kartta, johon on merkitty maastossa tarkastellut alueet, jotta maastotyön kattavuutta voidaan arvioida.

Museo tiedossa on suunnitellun sähkönsiirtoreitin leikkaamalla alueella viimeisen viiden vuoden ajalta seuraavat muiden hankkeiden yhteydessä tehdyt arkeologiset inventoinnit:

- Ilmajoki, Munakan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi. Mikroliitti Oy 2020. Inventointitiedot on viety muinaisjäänösrekisteriin.
- Laihia, Ilmajoki, Seinäjoki. Taaborinvuoren-Miiluhaudanmäen-Jokiperän tuulivoimahankkeen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi. Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu 2023. Inventointitietoja ei ote viety muinaisjäänösrekisteriin.
- Seinäjoki ja Ilmajoki, Ooperin tuulivoimahankkeen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi. Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu 2023. Inventointitietoja ei ole viety muinaisjäänösrekisteriin.

Näiden lisäksi Seinäjoen museot on tehnyt alueella virkatyönä muinaisjäänösten inventointia ja ennestään tunnettujen kohteiden tarkastuksia vuosina 2023-24. Sen osalta kohdetiedot on viety muinaisjäänösrekisteriin.

Museo esittää, että hankkeessa sähkönsiirrolle etsitään vielä vaihtoehtoisia ratkaisuja. Voimajohtolinjan siirtäminen valtakunnallisen maisema-alueen sisällä paikasta toiseen ei lievennä voimajohdosta aiheutuvia haitallisia maisemavaikutuksia. On hyvä, että hankkeessa aiotaan selvittää myös sähkönsiirtoreitin osalta yhteisvaikutukset, joita syntyy avoimilla peltoalueilla ja kohdissa, joissa eri voimajohtolinjat risteävät.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry. ja Kyrön Seudun Luonnonsuojeluyhdistys ry. Antavat hankkeen YVA-arviointiohjelmasta seuraavan lausunnon:

Kaavatilanne

Voimassa olevassa Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 alueelle ei ole merkitty energiahuoltoa eikä sähkön siirtolinjoja. Myöskään valmisteilla olevan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa ei näitä ole esitetty.

Energiavarasto sijoittuisi maakuntakaavassa esitetyn laajan yhtenäisen metsäalueen nk. Valkoiselle alueelle. Energiavarasto ja sähkölinja pirstoisivat pahasti tämän alueen. Noin 1 km:n etäisyydelle energiavarastosta on kaavaan merkitty ekologinen yhteystarve Levaneva-Isokyrö. Samalla etäisyydellä kaavassa kulkee ohjeellinen ulkoilureitti Murto – Tervahaudanmäki. Samat kaavamerkinnät ovat myös maakuntakaavan 2050 luonnoksessa.

Laihian kunnalla on käynnissä Valtatie 3:n vaikutusalueen osayleiskaavan laajennus. Osayleiskaava tulee käsittämään myös noin 1 km energiavaraston alueesta koilliseen sijaitsevan Sutikan hiekkamonttu-/huvila-alueen. Energiavarastohankkeen toteuttamisessa tulee ottaa huomioon myös hankkeen mahdolliset vaikutukset Sutikan alueeseen ja sen huvila-asukkaisiin.

Mielestämme suunnittelutarveratkaisu ei ole riittävä menettely ensimmäisen vaiheen, eli kahden akkuyksikön rakentamisen toteuttamisessa. Koko hanke on erittäin suuri ja merkittävä, paljolti uutta teknologiaa käyttävää. Hankkeella on huomattava vaikutus alueen ympäristön käyttöön ja aiheuttaa merkittäviä yhteensovittamistarpeita. Samoin yhdyskuntarakenteen kehitykselle voi aiheutua vaikeuksia. Huomioon on otettava myös mahdolliset kasvavat riskit onnettomuustilanteissa tai tahallisissa tuhotöissä. Näitä ei ole vielä selvitetty.

Sähkönsiirto

Suunniteltu sähkönsiirtolinja kulkee hankealueelta Seinäjoen sähköasemalle reittiä Ritarin hautamaa-Peräkylä-Vittinki-Alakylä Seinäjoki. Sähkölinja ylittää tai sivuaa useita arvokkaita luontokohteita, kuten:

- Visaharjun pohjavesialue
- Hakometsän tervahaudan luonnonsuojelualue
- Kylkosalonnevan pääosin ojittamaton suoalue
- Vittingin arvokas kalliomäki
- Yksi metsälain 10 §:n kohde
- Ilmajoen Alajoen kansallisesti tärkeä lintualue FINIBA-alue

Siirtolinjan viemistä arvokkaiden luontokohteiden läpi tai vierestä voi aiheuttaa niille vahinkoa tai tuhota niitä. Sen takia sähkölinjalle tulee etsiä uusia reittejä arvokkaiden luontokohteiden ohittamiseksi ja jättää niihin riittävät suojaetäisyydet.

Suunniteltu sähkönsiirtolinja kulkisi lähes samaa reittiä kuin Ilmatar Laihia Oy:n suunnittelema Taaborinvuoren-Miiluhaudanmäen-Jokiperän tuulivoimahankkeen voimalinja. Mikäli molemmat hankkeet toteutuvat, tulee ehdottomasti rakentaa vain yksi yhteinen linja. Tämä määräys tulee sisällyttää lupaehtoihin, koska hanketoimijoiden vapaaehtoinen yhteistyö sähkönsiirroissa ei käytännössä toimi.

Sähkönsiirtolinjoja ei ole merkitty nykyisiin maakuntakaavoihin. Esitämme maakuntakaavoihin merkittäväksi myös kaikki sähkönsiirtolinjat. Tämä ohjaisi hanketoimijoiden toimintaa ja edellyttäisi heiltä yhteistyötä siirtolinjojen rakentamisessa. Samalla pienettäisiin sähkölintojen takia menetettävää puuston kasvua.

Sijointupaikka

Energiavaraston sijoituspaikaksi on valittu Laihian Jokiperän Ritarin hautamaan alue. Eli maakuntakaavan arvokkaan metsäalueen nk. valkoinen alue. Samalle alueelle on jo käynnissä Ilmatar Laihia Oy:n tuulivoimahankkeen valmistelutyöt. Hankealueen lounaispuolella on noin 1,5 km:n etäisyydellä Levaneva-Kuuttonevan luonnonsuojelualue. Hankealueesta koiliseen noin 1 km sijaitsee Sutikankankaan hiekkamonttujen huvila-alue.

Arviointiohjelmassa ei ole selvitetty perusteita energiavaraston sijoituspaikan valinnasta. Olisiko esim. Laihian Kaakimonnevan-Vaatimonnevan alue voinut olla mahdollinen sijoituspaikaksi? Hanketoimijataholla on alueella jo valmisteilla Rajavuoren tuulivoima-alue, aurinkoenergian tuotantoalue Kaakimonnevalle sekä 110 kV:n voimajohdon rakentaminen alueelta Laihialle. Vastaavasti jos energiavaraston sijoituspaikka olisi lähellä Seinäjoen sähköasemaa, ei olisi tarvetta rakentaa ollenkaan suunniteltua sähkön siirtolinjaa.

Energiavaraston sijoituspaikan valinnassa tärkeänä tekijänä on selvittää mahdollisten onnettomuus- ja poikkeustilanteiden aiheuttamat seuraukset. Arviointiohjelmassa on lyhyesti mainittu mahdollisen hiilidioksidivuodon vaikutusten arvioinnin ympäristön turvallisuuteen tapahtuvan mallinnusten avulla. Nämä tehdään myöhemmin. Kuitenkin onnettomuustilanteiden mahdollisuudet ja seuraukset olisi pitänyt riittävän

tarkasti selvittää jo etukäteen. Tehtyjen selvitysten perusteella olisi tehty sitten päätös energiavaraston sijoituspaikaksi.

Lisäksi on huomioitava kasvavat riskit mahdollisiin sabotaaseihin tai räjäytyksiin energiavarastoa kohtaan. Kaasukuplissa säilytetään erittäin suuria määriä hiilidioksidia. Tästä syystä on välttämätöntä selvittää myös laitoksen mahdollisen tuhon seurauksena ympäristöön leviävän hiilidioksidin vaikutukset ihmisiin. Selvitykset tulisi esim. käsittää yhden kuplan tuhoutumisen (hiilidioksidia 2.000 tn yhdessä akkuyksikössä) ja kaikkien kahdeksan kuplan totaalisen tuhoutumisen aiheuttamat seuraukset ja vahingot.

Energiavarasto esitetyllä sijainnilla sekä sähkön siirtolinja peittäisivät alleen ison alueen kasvavaa metsämaata. Karkean arvion mukaan suuruusluokaltaan vähintään 150 ha. Tältä alueelta menetettäisiin puuston kasvu. Samalla vähenee metsään sitoutuvan hiilivaraston määrä, mutta kasvaa maaperästä vapautuvien hiilipäästöjen määrä. Mielestämme hanketoimijan tulee korvata nämä ekologisena kompensaationa. Kompensaationa voidaan käyttää esim. suoalueiden ennallistamista ja suojelua. Mukaan kompensaatioon tulee ottaa myös mahdolliset luontokohteiden heikentymiset rakennettavan sähkön siirtolinjalla. Arviointiohjelmassa ei ole em. metsän hakkuita huomioitu ollenkaan arvioitaessa luonnonvarojen hyödyntämistä.

Hulevedet

Arviointiohjelman mukaan hankealueelle rakennetaan hulevesialtaita hulevesien viivyttämiseksi voimakkaiden sateiden aikana. Hulevedet ohjataan hulevesijärjestelmän kautta alueen ulkopuolelle. Hulevesien keräilyaltaita voidaan käyttää myös prosessivesien välivarastointiin huoltojen aikana.

Hulevesien viivästysaltaat tulee rakentaa riittävän suuriksi, jotta niihin mahtuu varsin suurelta hankealueelta tulevat vedet. Näin erityisesti ilmaston lämpenemisen seurauksena esiintyvien voimakkaiden rankkasateiden aikana. Hankealueen alustavan layoutin mukaan hulevesien viivytysaltaiden yhteispinta-ala on 21.400 m². Suljetussa vesikierrossa vesimäärä on yhteensä 240.000 m³ (30.000 m³/akkuyksikkö). Jotta tämä vesimäärä huoltokatkojen aikana mahtuisi hulevesialtasiin, niihin pitäisi mahtua noin 11 metrin vesikerros.

Hulevedet johdettaisiin ilmeisesti koilliseen viereiselle Kalapurinnevalle, jonka suuntaan maasto laskee. Jotta hulevesien mahdolliset päätymiset puhdistamattomina luontoon, tulee hulevesijärjestelmään rakentaa riittävät mittauspisteet ja tarvittavat puhdistusjärjestelmät. Tulee huolehtia siitä, että laitoksen hulevedet eivät aiheuta vahinkoa viereisen Klapurinnevan suoluonnolle eikä Sutikankankaan huvila-alueelle.

Laihianjoki

Hankealue sijoittuu Laihianjoen vesistöalueeseen, sen yläosan valuma-alueelle. Laihianjoki on ekologiselta tilaltaan tyydyttävä. Joen yläosan veden laatu on parantunut viime vuosina, johtuen osin latvaosien lähdepuroista ja ojista. Myöskään joen latvoilla ei ole juurikaan veden laatua pilaavia turpeennosto- tai muuta toimintaa. Latvaosien veden pH vaihtelee vuoden aikana happamesta neutraaliin (pH 5,4-7,3). Suurimman osan vuodesta pH pysyy neutraalin arvon 7 tuntumassa.

Energiavaraston toiminta tulee toteuttaa niin, ettei se aiheuta Laihianjokeen sen veden laatua heikentäviä päästöjä. Myöskään laitoksen toiminta ei saa aiheuttaa tulvariskien lisääntymistä Laihianjokeen.

Laihianjoen vedenlaadun parantuneen tilan seurauksena myös joen kalakanta on lisääntynyt. Joen yläosan kalasto käsittää nyt seuraavat lajit: hauki, made, taimen, ahven, pikkunahkiainen, särki, kivenuoliainen, salakka ja jokirapu.

Laihianjoen hyvä ja elinvoimainen rapukanta on nimenomaan jokirapua. Ravut ovat myös levinneet Jakkulasta. molempiin suuntiin välille Käyppälä-Jokikylä.

Jurvan ja Laihian Kalastusseura ry. on usean vuoden aikana tehnyt kunnostustöitä joen latvoilla ja rakentanut kutusoraikkoja. Eri vuosina seura on istuttanut jokeen taimenta yhteensä yli 8.000 kpl.. Laihianjoki on vapaana virtaava, noususteitä ei ole, joten taimenilla on vapaa vaellustie merelle. Kalastusseura tekee säännöllisesti koekalastusta joen latvoilla koealueilla. Viimeiset koekalastusten tulokset on esitetty kalastusseuran raportissa 8.9.2022 ”Sähkökoekalastus Laihianjoen latvoilla koealueella vuonna 2022”.

Suunniteltu sähkön siirtolinja ylittää Laihianjoen latvan kunnostettujen kutupaikkojen kohdalla ennen VT3-tien ylitystä. Sähkölínjan rakentamisen yhteydessä tulee huolehtia siitä, ettei jokea ylitettäessä aiheuteta vahinkoa kutupaikoille ja kalastolle.

Yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutusten arvioinnissa on tarpeen ottaa mukaan myös EPV Aurinkovoima Oy:n suunnitteilla oleva aurinkoenergian tuotantoalue Laihian Kaakimonnevilla. Sähkön siirto alueelta liitetään Rajavuori-Laihia väliseen siirtolinjaan.

Samoin alueelle suunnitelluista tuulivoimahankkeista puuttuu Ilmatar Laihia Oy:n suunnittelema Kattiharjun tuulivoimala-alueen laajennus Laihian puolelle, käsittäen maksimissaan 13 voimalaa.

Alue sijoittuu Kattiharjun tuulivoimala-alueiden eteläpuolelle. Alueen kaavoittamisesta on maaliskuussa 2023 toimitettu aloite Laihian kunnalle.

Lisäksi European Energia Suomi Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Kröninkankaan metsäalueelle Jurvan Metsäkylän länsipuolelle.

Natura-arviointi Levaneva-Kuuttoneva

Levaneva-Kuuttonevan Natura-alueesta tulee laatia Natura-arviointi.

Energiavaraston hankealueesta on matkaa valtion Levaneva-Kuuttonevan luonnonsuojelualueen rajalle vain noin 1,5 km. Luonnonsuojelualue on Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan suurin soidensuojelualue, noin 3.300 ha. Metsähallituksen Luontopalvelut hoitaa aluetta aktiivisesti. Pitkospuuverkosto ”Kurjenkierroksella” on laavuja, majoitustilaa, lintutorni ja muuta varustusta. Kävijämäärät ovat runsaat ja kasvavat. Alue on myös Levanevan Natura 2000 –alue. Alue on yksi maamme parhaista linnustoalueista ja on siksi luokiteltu FINIBA – linnustoalueeksi. Alueen yli kulkee merkittävä vesilintujen ja petolintujen muuttoreitti pohjoiseen. Samalla alue muodostaa muuttomatkalla olevien lintujen levähdyspaikan.

Myös Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa on annettu Levanevan Natura-aluetta koskien suunnittelumääräys:

–”Alueiden käyttö ja toimenpiteet tulee suunnitella ja toteuttaa niin, etteivät ne merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000-verkoston”. Tätä maakuntakaavan suunnittelumääräystä tulee YVA-ohjelmaa laadittaessa noudattaa. Natura-arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös mahdolliset onnettomuudet, räjähdykset ja vastaavat sekä niiden vaikutukset Levanevan Natura-alueen luontoon, linnustoon ja muuhun eläimistöön.

Muuta

Pidettäväksi suunniteltu sidosryhmätilaisuus on tärkeä, jotta voidaan edistää tiedonkulkua hankevastaavan ja lähialueiden sidosryhmien välillä. Arviointiohjelmassa mainittujen kutsuttavien lisäksi on tarpeen kutsua tilaisuuteen myös Jurvan ja Laihian Kalastusseura ry. sekä Sutikan alueen huvilanomistajat.

Lisäksi voisi olla hyödyllistä tehdä yhteinen nettikysely hankkeesta. Kyselyyn voisivat vastata kaikki, joita hanke kiinnostaa. Saatuja vastauksia voitaisiin hyödyntää YVA-menettelyssä.

Vaasan kaupunki, terveydensuojeluviranomainen

Olen tutustunut Laihian suunnittelualueeseen ja totean, että toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta haittaa lähialueen asukkaille ja loma-asuntojen asukkaille.

Väylävirasto

Väylävirasto korostaa laitoksen riskien ja niiden seurausvaikutusten erittäin huolellista tunnistamista ja hallintaa jo suunnitteluvaiheessa, mukaan lukien rakentamisen ja kuljetusten riskit.

Väylävirasto tuo esille, että liikennevaikutusten arvioinnin yhteydessä on tarkasteltava hankkeen johdosta lisääntyvän liikenteen vaikutuksia läheisille väylille, erityisesti rakentamis- ja käyttöönottovaiheissa. Voimajohdon rakentamisen aikaiset vaikutukset liikenteeseen tulee arvioida koko suunnitellulla reitillä. Arvioinnissa on huomioitava väylien käyttö, liikenteen sujuvuus ja turvallisuus. Hankkeeseen liittyvien vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvät riskit on arvioitava erityisen huolellisesti. Väylävirasto kehottaa kiinnittämään huomiota vaarallisten aineiden kuljetusten suunnitteluun. Väylävirasto pitää tärkeänä, että huolehditaan kuljetusten turvallisuudesta ja varmistetaan, että kuljetukset ohjautuvat turvallisuuden kannalta parhaiten soveltuville reiteille. Mikäli rakentamisen aikana tarvitaan erikoiskuljetuksia, erikoiskuljetusluvut myöntää Pirkanmaan ELY-keskus.

Väylävirasto muistuttaa, että jos tierakenteiden parannustoimenpiteille tai uusille liittymille todetaan hankkeen seurauksena tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Liittymäluvut myöntää Pirkanmaan ELY-keskus.

Väylävirasto muistuttaa, että liikenneväylien vakavuus ja turvallisuus on varmistettava kaikissa tilanteissa. Suunniteltujen rakenteiden vaikutukset liikenneväylien vakavuuteen on tarkasteltava huolellisesti hankkeen tarkemmassa suunnittelussa. Väylien välittömässä läheisyydessä tehtävät louhinta- ja kaivutyöt on suunniteltava ja toteutettava siten, että väylän vakavuudelle, rakenteille, kunnolle tai kunnossapidolle ei aiheudu riskejä. Seuraavissa suunnitelmavaiheissa väyläalueilla sekä niiden rajalla ja läheisyydessä tehtäville toimenpiteille ja rakenteille on laadittava suunnitelmat, joissa huomioidaan väyläalueet. Erityisesti maa-, pohja- ja kalliorakentamiseen liittyvistä töistä on laadittava ohjeiden mukaiset suunnitelmat ja ne on hyväksyttävä väyläviranomaisella. Väyläviranomainen voi asettaa ehtoja, esim. väylä- ja pohjarakenteiden tarkkailuvelvoitteita toteutuksen ajaksi ja tarvittaessa myös rakentamisen jälkeen.

Voimajohdon suunnittelussa ja rakentamisessa tulee noudattaa Väyläviraston ohjeita, esimerkiksi Sähkö- ja telejohdot ja maantiet (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) sekä Väyläviraston määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018).

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn.

Rautatiealueella voimajohtojen rakentaminen tapahtuu lunastusluvalla. Lunastusluvalla lisäksi voimalinjan rakentaminen rautatietä risteävästi vaatii sopimuksen rautatiealueella työskentelystä (ratalaki 36 §). Sopimuksen yhteydessä varmistetaan turvallinen työskentely ja vastuut rautatien risteämissä.

Rautatiealueelle sijoitettavien rakennelmien, laitteiden ja johtojen sijoittamisessa on noudatettava Väyläviraston ohjeita. Työskenneltäessä ja liikuttaessa rata-alueella ja myös radan suoja-alueella on tarkistettava aina ratatyöluvan tarve. Rautatiealueella ja

myös radan suoja-alueella työskenneltäessä ja liikuttaessa on noudatettava Väyläviraston ohjetta Radanpidon turvallisuusohjeet TURO (Väyläviraston ohjeita 111/2023), ohjetta Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset (Väyläviraston ohjeita 21/2022) sekä tarvittaessa Sähkörataohjeita (Liikenneviraston ohjeita 7/2016). Työn tarvitsemista rautatieliikenteen liikennekatkoista on sovittava erikseen Fintraffic Raide Oy:n liikennesuunnittelun kanssa.

Väylävirasto huomauttaa, että ajantasainen ohje on aina tarkistettava ohjeluettelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluettelo>).

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

Fingrid Oy

Fingrid Oyj kiittää lausuntopyynnöstä. Meillä ei ole lausuttavaa YVA-ohjelmasta.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-jaymparisto/luvat-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla risteamalalausunnot@fingrid.fi

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus/Pohjaveden suojelun ryhmä

YVA-ohjelmassa on oikeat ja riittävän laajat tiedot hankealueen ja sähkönsiirtoreitin lähellä sijaitsevista pohjavesialueista ja geologisista suojelukohteista sekä hankealueen ja sähkönsiirtoreitin maa- ja kallioperäolosuhteista.

YVA-ohjelman mukaan hankealueen maaperä- ja pohjavesivaikutukset arvioidaan vain onnettomuus- ja poikkeustilanteiden osalta, koska muilta osin maaperään ja pohjaveteen kohdistuvien vaikutusten arvioidaan olevan merkityksettömiä. Pohjaveden suojelun ryhmä katsoo, että tämä on hankkeen luonne huomioiden riittävä arvioinnin laajuus.

Sähkönsiirtoa varten rakennettavan ilmajohdon pohjavesivaikutuksien selvittämiseen käytetään YVA-ohjelman mukaan hankkeen suunnitelmien lisäksi ympäristöhallinnon paikkatietoaineistoja sekä karttoja. Arviointit tehdään asiantuntija-arviona. Arvioinnissa on tarkoitus kiinnittää erityistä huomiota kohtaan, jossa sähkönsiirtoreitti ylittää Visaharjun pohjavesialueen. Pohjaveden suojelun ryhmä katsoo, että esitetyt arviointimenetelmät ovat hankkeen tyyppi ja hankealue huomioiden riittäviä. Arvioinnissa tulee huomioida metsälain 10 §:n mukaiset lähde-elinympäristöt ja vesilain 2 luvun 11 §:n tarkoittamien luonnontilaisten lähteiden suojelu. Lisäksi tulee selvittää talousvesikaivot 100 m etäisyydeltä sähkönsiirtoreitistä.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus/Vesienhoitoryhmä

Sekä Kyrönjoen yläosa että Kyrönjoen keskiosa on molemmat nimetty voimakkaasti muutetuksi, joten niiden ekologinen tila on välttävä suhteessa parhaaseen saavutettavissa olevaan tilaan. Tieto tulee korjata YVA-selostukseen.

Mahdollisista kuivatustarpeista hankealueella ei ollut mainintaa YVA-ohjelmassa. Tieto tulee lisätä YVA-selostukseen, myös tieto siitä, jos kuivatustarpeita ei ole. ELY-keskus huomauttaa, että hankkeen mahdollisten ojitusten vesistövaikutukset eivät rajoitu vain rakennusaikaan, vaan vaikutukset pintavesiin jatkuvat jopa vuosikymmeniä turvemaidella, turpeen vähitellen hajotessa.

Lisäksi tulee arvioida, onko hankkeella yhteisvaikutuksia pintavesiin (hydrologia, vedenlaatu) muiden hankkeiden kanssa mm viereisen (osittain päällekkäisen) tuulipuiston kanssa siltä osin kuin ne sijaitsevat samalla 3, jakovaiheen valuma-alueella (1990 valuma-aluejako) ja Laihianjoen yläosan vesimuodostuman valuma-alueella.

ELY-keskus huomauttaa, että GTK:n happamien sulfaattimaiden todennäköisen esiintymisen kartoitus ei ole kaiken kattavaa, vaikka se onkin hyvin suuntaa antavaa. Sen perusteella ei voida täysin sulkea pois happamien sulfaattimaiden esiintymistä niilläkin alueilla, joilla happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys on aineiston mukaan pieni tai hyvin pieni. Hankkeen suunnittelussa tulee varautua siihen, että hankealueelta saattaa löytyä happamia sulfaattimaita.

Hanke tulee toteuttaa siten, ettei siitä aiheudu esteellisyyttä vesieliöstön vapaalle liikkumiselle hankealueella (mm. tierummut). Jos virtavesiä ylitetään työkoneilla, tulee ottaa huomioon eroosioriski ja pyrkiä estämään eroosio sekä uoman rakenteen muuttuminen. Pylväät tulee sijoittaa tarpeeksi kauas virtavesiuomista, jottei aiheudu eroosiota uomaan. Kaiken kaikkiaan hankesuunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdolliset vesistövaikutukset, myös välilliset, ja pyrkiä vähentämään vesistövaikutuksia.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus/Alueidenkäytön ryhmä

Energiavaraston ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on kerrottu, että EPV Energia Oy suunnittelee Laihialle CO₂-akkuteknologiaan perustuvaa energianvarastointilaitosta, jossa energiaa varastoidaan hyödyntämällä hiilidioksidia varastoimisen väliaineena. Edelleen ohjelmassa on kerrottu, että energiavarastohanketta suunnitellaan Laihian Jokiperään Klipinnevalle Ritarin Hautamaan alueelle ja että hankealue sijaitsee Laihian kunnan kaakkoisosassa noin 20 kilometrin päässä Laihian keskustasta.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on käyty läpi hankealueen kaavoitusta. Hankealueella ei ole voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja, mutta hankealueella on vireillä Taaborinvuoren-Miiluhaudanmäen-Jokiperän tuulivoimapuiston osayleiskaava. Hankealueella on voimassa maakuntavaltuustossa 15.6.2020 hyväksytty Pohjanmaan maakuntakaava 2040, joka ohjaa hankealueen maankäyttöä.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on käyty läpi myös sähkönsiirtoreitin kaavoitustilannetta. Suunnittelun sähkönsiirtoreitin alkuosa sijaitsee hankealueen kanssa saman maakuntakaavan, eli Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 alueella. Suunnittelusta sähkönsiirtoreitistä valtaosa sijoittuu Etelä-Pohjanmaalle, jossa on voimassa Etelä-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaava ja kaavan muutos, Etelä-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaava, Etelä-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava ja kaavan muutos, ja Etelä-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava. Sähkönsiirtoreitti kulkee loppuosallaan pieneltä osin Seinäjoen Niemistönmaan osayleiskaavan 2020 (99002) alueella, mutta muilta osin sähkönsiirtoreitillä ei ole voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on käyty läpi myös muun muassa maisemaa ja kulttuuriympäristöä sekä arkeologista kulttuuriperintöä. Hankealue ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävällä maisema-alueella, eikä sen läheisyydessä sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) kohteita. Lähimmät tiedossa olevan muinaisjäännöskohteet ovat hankealueen kaakkoispuolella noin 40 metrin päässä sijaitseva tervahauta Ritarin hautamaa ja noin 600 metrin päässä eteläpuolella sijaitseva Klipinnevan tervahauta. Sähkönsiirtolinja kulkee itäisessä päässään valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen, Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman (VAMA 2021) läpi. Sähkönsiirtolinjan lähellä sijaitsee myös valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009) Könnien talot, joka sisältyy Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman alueeseen.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on kerrottu sivulla 74, että maakuntakaavassa energiavaraston hankealue sijoittuu nk. valkoiselle alueelle. Edelleen YVA-ohjelmassa on kerrottu, että EPV Energia Oy on

aloittanut neuvottelut energiavaraston hankealueen rajaamisesta tuulivoimaosayleiskaavan kaava-alueen ulkopuolelle, jotta alue voitaisiin kaavoittaa itsenäisenä alueena ja että asiasta on käynnistetty keskustelu myös Laihian kunnan kanssa. YVA-ohjelmassa on kerrottu lisäksi, että hankealueelle on alustavasti suunniteltu myös haettavaksi suunnittelutarveratkaisua energiavaraston ensimmäisen, kahden akkuyksikön vaiheen toteuttamiseksi.

Esitetyn perusteella Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueidenkäyttöryhmä katsoo, että hankkeen yhteydessä tulisi soveltaa hankealueella kaavoitusmenettelyä, jolloin hankkeen vaikutukset voidaan riittävällä tavalla arvioida.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueidenkäyttöryhmä toteaa, että hankkeen yhteydessä tulee huomioida voimassa olevissa kaavoissa olevat hankealueen ja sähkönsiirtoreitin vaikutuspiiriin kuuluvat määräykset sekä kulttuuriympäristöön liittyvät valtakunnalliset arvot.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus/Liikennevastuualue

Liikenteellisten vaikutusten arviointi ja nykytilan kuvaus vaikuttavat pääosin riittävältä. Huomautamme, että selostuksessa tulisi arvioida myös sähkönsiirron liikenteellisiä vaikutuksia ja esittää sen kanssa risteävät maantiet. Sähkönsiirtolinjat saattavat rajoittaa maantieverkon kehittämistä tulevaisuudessa, joten näkisimme oman linjan rakentamisen sijaan suositeltavampana ratkaisuna esimerkiksi yhteistyön tekemisen läheisten tuulivoimahankkeiden kanssa. Sähkönsiirron suunnittelussa on huomioitava Väyläviraston ohje Sähkö- ja telejohdot ja maantiet (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) sekä Väyläviraston Määräys johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018).

Mielipide 1

... Olemme nauttineet tästä luonnonkauniista paikasta jo melkein 40v. ja parannelleet tätä vuosien varrella. Kesät olemme täällä melkein joka päivä huhtikuusta lokakuun alkuun ja talvella joka viikonloppu. Lapsilla ja lapsenlapsilla on toinen mökki kovassa käytössä. Täällä voi nauttia kattavasta linnustosta ympärillämme pesii joka vuosi Joutsenet, Kuikat, Kyyhkyt, Allit, Sorsat, Peipot, Pääskyselät ja monet muut linnut täyttävät lintujenpöntöt joka kevät. Lintujen viserrystä ei voita mikään muu ääni se on niin ihanaa luonnon musiikkia.

Kotkat liitelevät yöilmoissa joku sanoi, että niitten pesä on ritarin hautausmaalla. Lepakkoja on kulkeutunut joskus sisään valkoisen hupparin selkäpuolella neki on osa luontoa vaikka onki niin rumia. Näillä lammilla on n.25 onnellista mökin omistajaa eikä kukaan halua tänne mitään rikkomaan tätä ihanaa luontoa ja virkistys aluetta tämä alue on meille tärkeä. Ymmärrämme että Suomi tarvitsee tällaisia hankkeita mutta ne voisi olla kauempana mökeistä ja ihmisasunnoista.

Haluamme ettei tällaisia Energiavarastoja ja Tuulivoimapuistoja tule Jokiperään. Tämä oli aivan järkyttävä uutinen! Mökkiläiset ja tämä ihana luonto kiittäisi, jos saisimme pitää sen tällaisena kun se nyt on.

Mielipide 2

Suunnitteilla olevan energiavaraston ... katsomme itse hanketta kannatettavana ja uusiutuvan energian luonnollisena jatkumona. Muutamaan seikkaan haluamme kuitenkin kiinnitettävän huomiota, sillä energiavaraston tuleminen ... ja alueen muuttuminen teolliseksi alueeksi muuttaa myös meidän kiinteistöjemme käyttöä oleellisesti.

Asiat miten energiavarasto vaikuttaa suoraan tai välillisesti kiinteistöihimme ovat:

-Kiinteistöimme tulevat toimimaan energiavaraston koillispuolen suojavyöhykkeinä, vasten nykyistä ja tulevaa loma-asutusta ...

-Kiinteistöjemme osalta mahdollisten loma-tonttien kiinnostus laskee tai jopa estyy (ei rakennuslupaa) lampien rannoilta ja niiden välittömästä läheisyydestä.

-Mahdollisen kaasuväestön kalvon repeämisestä aiheutuvasta hiilidioksidivuodosta ei ole mallinnettua tietoa saatavilla, esimerkiksi kuinka etäälle vaikuttaa tukehtumisen, loukkaantumisen tai jopa kuoleman osalta? Tämä saattaa rajoittaa merkittävästi kiinteistöjemme metsänhoitoa, sekä metsästäys- ja virkistyskäyttöä.

-Edellytämme hakijalta myös, että prosessivesien välivarastoinnin jälkeiset hulevedet ovat puhtaita Gkoli-, Antiskalantti- ja Biosidijäämistä. Hulevesien määrät tulee myös olla sellaisia että ne eivät aiheuta haittaa alla mainittujen kiinteistöjen metsänkasvulle, rankkasateidenkaan aikaan. Tähän liittyen edellytämme mallinnosta tehdasalueelta pois laskettavien hulevesien määristä eri sademäärillä.

Edellä mainituista oleellisesti kiinteistöjemme maankäyttöön vaikuttavista asioista johtuen, edellytämme hakijalta jonkinlaisen korvauksen tai suojavyöhykesopimuksen määrittelyä alla mainituille kiinteistönomistajille, koko energiaväestön elinkaaren ajaksi.

Mielipide 3

..., luonnon kauniissa ympäristössä missä linnustokin on tosi kattava aamullakin oli joutsenet 6 poikasensa kanssa syömässä apilaa meidän ikkunalla ihana näky. Siellä pesii myös Kuikka, kyyhkyt, pääskysset, kirjosiopot ja paljon muitakin. Kaikki linnunpöntöt on täynnä lintuja ja lammessa on paljon vesilintuperheitä. Kotkat liitelee yläilmoissa ja pesii vissiin Ritarin hautausmaan lähellä. Lepakotkin on joskus yllättäneet meidän tulemalla sisätiloihin.

Haluamme ettei mikään tuhoa luontoamme ja häiritse eläinten elämää. Toivomme että lapsenlapsemmekin saavat nauttia vielä tästä ihanuudesta vanhanakin. Lampien rannalla on 24 mökkiä eikä varmaan kukaan halua, että heidän virkistyspaikkaa tuhota. Toiset ovat olleet siellä jo yli 30v. Ja nauttineet tästä paikasta ja rakentaneet siitä .. Emme halua, että juuri tänne rakennetaan mitään Energiaväestöä ja tuulivoimaloita varmaan on paikkoja missä luonto ja ihmiset eivät kärsisi. Toivomme että tekisitte päätöksen, että Sutikan eläimet ja ihmiset saavat nauttia tästä luonnosta.